

Верховний
Суд

ОГЛЯД
судової практики
Касаційного господарського
суду у складі Верховного Суду
(актуальна судова практика)

Рішення, внесені до ЄДРСР за лютий 2020 року

Зміст

1. Щодо виключної підсудності господарських справ	4
2. Щодо розподілу між сторонами витрат на професійну правничу допомогу	6
3. Щодо підстав повернення апеляційної скарги скажнику	8
4. Щодо способу захисту порушеного права	9
5. Щодо прав учасників (акціонерів) господарських товариств	11
6. Щодо моменту виникнення права власності на майно, яке передано до статутного капіталу Публічного акціонерного товариства "Українська залізниця"	15
7. Щодо алгоритму здійснення розрахунку штрафу за несвоєчасну доставку вантажу залізницею	17
8. Щодо зміни курсової різниці (зміни курсу гривні стосовно долара) при здійсненні розрахунків	19
9. Щодо вжиття заходів забезпечення вимог кредиторів у справі про банкрутство	22
10. Щодо застосування позовної давності до позовних вимог, заявлених в межах справи про банкрутство	26

Перелік уживаних скорочень

КГС ВС	– Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду
ОП КГС ВС	– Об'єднана палата Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду
ГК України	– Господарський кодекс України
ГПК України	– Господарський процесуальний кодекс України
ЦК України	– Цивільний кодекс України
ЦПК України	– Цивільний процесуальний кодекс України
Конвенція	– Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод

1. Щодо виключної підсудності господарських справ

Якщо відповідачем у справі є орган, зазначений у частині п'ятій статті 30 ГПК України, то розгляд такої справи у будь-якому разі належить до компетенції виключно Господарського суду міста Києва та будь-який інший суд неуповноважений здійснювати розгляд відповідної справи.

КГС ВС розглянула справу за позовом заступника військового прокурора Західного регіону України в інтересах держави в особі Кабінету Міністрів України до 1) Дочірнього підприємства Державної компанії з експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціального призначення "Укрспецекспорт" - Державне госпрозрахункове зовнішньоторговельне підприємство "Спецтехноекспорт", 2) Товариства з обмеженою відповідальністю виробничого підприємства "Будінвест", 3) Адміністрації державної прикордонної служби України про визнання недійсним договору купівлі-продажу нерухомого майна, і прийняла постанову, в якій зазначила наступне.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

У лютому 2018 року заступник військового прокурора Західного регіону України звернувся до Господарського суду Львівської області в інтересах держави в особі Кабінету Міністрів України з позовом до Дочірнього підприємства Державної компанії з експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціального призначення "Укрспецекспорт" - Державного госпрозрахункового зовнішньоторговельного підприємства "Спецтехноекспорт" (далі - ДП ДГЗП "Спецтехноекспорт"), та Товариства з обмеженою відповідальністю "Будінвест" (далі - ТОВ "Будінвест") про визнання недійсним з моменту укладення договору купівлі-продажу будівель та споруд від 20.04.2006, укладеного ДП ДГЗП "Спецтехноекспорт" та ТОВ "Будінвест".

Позовні вимоги обґрунтовано тим, що відповідач-1 відчужив військове майно без згоди Кабінету Міністрів України як власника майна.

Апеляційний господарський суд скасував рішення господарського суду першої інстанції про відмову в задоволенні позову та передав справу для розгляду до Господарського суду міста Києва за встановленою підсудністю.

Суд виходив з того, що розгляд цього спору здійснив Господарський суд Львівської області за місцезнаходженням нерухомого майна, яке було предметом спірного договору купівлі-продажу, однак під час розгляду справи місцевим судом за клопотанням прокурора було залучено у якості відповідача-3 Адміністрацію Державної прикордонної служби України (центральний орган виконавчої влади), а отже, згідно з частиною п'ятою статті 30 ГПК України розгляд цієї справи повинен здійснювати місцевий господарський суд, юрисдикція якого поширюється на місто Київ.

ОЦІНКА СУДУ

За загальними правилами територіальної підсудності, встановленими частиною першою статті 27 ГПК України, позов пред'являється до господарського суду за місцезнаходженням чи місцем проживання відповідача, якщо інше не встановлено цим Кодексом.

Приписи статті 30 ГПК України встановлюють правила виключної підсудності господарських спорів, яка означає, що певні категорії справ не можуть розглядатись за загальними правилами підсудності, а також за правилами альтернативної підсудності.

У касаційній скарзі ТОВ "АрхіБуд" вказує на те, що цей спір підсудний Господарському суду Львівської області на підставі частини 3 статті 30 ГПК України – за місцезнаходженням нерухомого майна, яке є предметом спірного договору купівлі-продажу.

Так, відповідно до частини третьої статті 30 ГПК України спори, що виникають з приводу нерухомого майна, розглядаються господарським судом за місцезнаходженням майна або основної його частини. Якщо пов'язані між собою позовні вимоги пред'явлені одночасно щодо декількох об'єктів нерухомого майна, спір розглядається за місцезнаходженням об'єкта, вартість якого є найвищою.

Водночас згідно з частиною п'ятою статті 30 ГПК України спори, у яких відповідачем є Кабінет Міністрів України, міністерство чи інший центральний орган виконавчої влади, Національний банк України, Рахункова палата, Верховна Рада Автономної Республіки Крим або Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські ради або обласні, Київська і Севастопольська міські державні адміністрації, а також справи, матеріали яких містять державну таємницю, розглядаються місцевим господарським судом, юрисдикція якого поширюється на місто Київ.

У випадку виникнення конкуренції норм частини третьої статті 30 ГПК України та частини п'ятої статті 30 ГПК України під час визначення підсудності спору з приводу нерухомого майна, відповідачем у якому є орган, зазначений у частині п'ятій статті 30 ГПК України, судам слід керуватись частиною п'ятою статті 30 ГПК України.

Отже, Господарський суд міста Києва є єдиним судом, до виключної підсудності якого віднесено справи, відповідачем у яких є, зокрема, центральний орган виконавчої влади.

З матеріалів справи вбачається, що ухвалою Господарського суду Львівської області від 03.04.2018 задоволено клопотання прокурора та залучено до участі у справі як відповідача-3 Адміністрацію Державної прикордонної служби України.

Відповідно до Положення про Адміністрацію Державної прикордонної служби України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 №533, Адміністрація Державної прикордонної служби є центральним органом виконавчої влади.

Згідно з пунктом 1 частини першої статті 31 ГПК України суд передає справу на розгляд іншому суду, якщо справа належить до територіальної юрисдикції (підсудності) іншого суду. Справа, прийнята судом до свого провадження з додержанням правил підсудності, повинна бути ним розглянута і в тому випадку, коли в процесі розгляду справи вона стала підсудною іншому суду, за винятком випадків, коли внаслідок змін у складі відповідачів справа відноситься до виключної підсудності іншого суду (частина 2 статті 31 ГПК України).

Отже, зазначена стаття регулює дії місцевого суду у випадку зміни підсудності справи під час її розгляду.

Враховуючи зазначене, суд апеляційної інстанції дійшов правомірного висновку про те, що ця справа підлягає розгляду відповідно до правил виключної підсудності, визначених частиною п'ятою статті 30 ГПК України, Господарським судом міста Києва, тоді як Господарський суд Львівської області розглянув справу з порушенням правил територіальної юрисдикції (підсудності).

Отже, суд апеляційної інстанції правомірно скасував рішення місцевого суду та передав справу для розгляду за встановленою підсудністю до Господарського суду міста Києва.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 04.02.2020 у справі № 914/240/18 можна ознайомитись за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/87516277>.

2. Щодо розподілу між сторонами витрат на професійну правничу допомогу

За клопотанням сторони суд може зменшити розмір витрат на професійну правничу допомогу адвоката, які підлягають розподілу між сторонами. Обов'язок доведення неспівмірності витрат покладається на сторону, яка заявляє таке клопотання

КГС ВС розглянув справу за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю "СБС-НАДІЯ" до Київської міської ради про визнання незаконним та скасування рішення в частині, і прийняв постанову, в якій зазначив наступне.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

Рішенням Господарського суду міста Києва від 18.05.2018 позовні вимоги позивача задоволено повністю: визнано незаконним і скасовано рішення Київської міської ради від 21.11.2017 у частині розірвання договору від 01.12.2003 і надання статусу скверу земельній ділянці, переданій ТОВ "СБС-НАДІЯ" у користування за умовами договору від 01.12.2003.

22.05.2018 позивач звернувся до суду з клопотанням про покладення на Київську міську раду витрат ТОВ "СБС-НАДІЯ" на професійну правничу допомогу та просив стягнути з відповідача 140 000,00 грн витрат на професійну правничу допомогу.

У свою чергу, Київська міська рада у клопотанні від 27.05.2019 просила зменшити розмір витрат на професійну правничу допомогу адвоката, які підлягають розподілу між сторонами.

Ухвалою Господарського суду міста Києва від 03.06.2019 клопотання про покладення на Київську міську раду витрат ТОВ "СБС-НАДІЯ" на професійну правничу допомогу задоволено та стягнуто з Київської міської ради на користь зазначеного товариства витрати на професійну правничу допомогу у сумі 140 000,00 грн.

Постановою Північного апеляційного господарського суду від 24.10.2019 зазначену ухвалу скасовано, прийнято додаткове рішення, яким частково задоволено клопотання ТОВ "СБС-НАДІЯ" про покладення на Київську міську раду витрат на професійну правничу допомогу і стягнуто з Київської міської ради на користь ТОВ "СБС-НАДІЯ" 25 000,00 грн витрат на професійну правничу допомогу.

ОЦІНКА СУДУ

За змістом частин першої та другої статті 126 ГПК України можливе покладення на сторони у справі як судових витрат тільки тих сум, які були сплачені стороною за отримання послуг саме адвоката (у розумінні положень статей 1, 6 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність"), а не будь-якої особи, яка надавала правову допомогу стороні у справі.

Водночас згідно з частиною четвертою статті 126 ГПК України розмір витрат на оплату послуг адвоката має бути співмірним із: 1) складністю справи та виконаних адвокатом робіт (наданих послуг); 2) часом, витраченим адвокатом на виконання відповідних робіт (надання послуг); 3) обсягом наданих адвокатом послуг та виконаних робіт; 4) ціною позову та (або) значенням справи для сторони, в тому числі впливом вирішення справи на репутацію сторони або публічним інтересом до справи.

У разі недотримання вимог частини 4 цієї статті суд може, за клопотанням іншої сторони, зменшити розмір витрат на професійну правничу допомогу адвоката, які підлягають розподілу між сторонами. Обов'язок доведення неспівмірності витрат покладається на сторону, яка заявляє клопотання про зменшення витрат на оплату правничої допомоги адвоката, які підлягають розподілу між сторонами (частини 5, 6 ГПК України).

Переглядаючи в апеляційному порядку ухвалу суду першої інстанції, згідно з якою стягнуто з відповідача на користь позивача заявлену суму (140 000 грн) витрат на професійну правничу допомогу, та скасовуючи цю ухвалу, суд апеляційної інстанції правомірно урахував, що при визначенні суми відшкодування необхідно виходити з критерію реальності понесення витрат на правничу допомогу (встановлення їхньої дійсності та необхідності), а також критерію розумності їх розміру, зважаючи на конкретні обставини справи.

Апеляційний господарський суд взяв до уваги наведені положення законодавства та визнав правомірним стягнення з відповідача на користь позивача витрат на професійну правничу допомогу лише у сумі 25 000 грн як доведених та обґрунтованих.

Зазначена сума, за висновком суду апеляційної інстанції, складається з 5 000 грн за аналіз судової практики вирішення аналогічних спорів і чинного законодавства України, яка може бути застосована до спірних правовідносин, оскільки ця справа нескладна, а судова практика в аналогічних спорах є сталою; 15 000 грн витрат за представництво інтересів позивача під час двох судових засідань у Господарському суді міста Києва (у судових засіданнях був присутній представник позивача за довіреністю, адвокат згідно зі свідоцтвом про право на заняття адвокатською діяльністю), зважаючи на складність справи, обсяг наданих адвокатських послуг з урахуванням часу здійснення представництва у Господарському суді міста Києва; по 2 500 грн за ознайомлення з матеріалами справи і підготовку заяви щодо вирішення питання про відшкодування судових витрат після ухвалення рішення по суті позовних вимог.

Отже, беручи до уваги викладене, зважаючи на зазначені положення законодавства та враховуючи принципи диспозитивності та змагальності, колегія

суддів КГС ВС погоджується з висновком суду апеляційної інстанції про наявність підстав для стягнення з відповідача на користь позивача витрат на професійну правничу допомогу у суді першої інстанції у зменшеній апеляційним господарським судом сумі.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 13.02.2020 у справі № 910/2170/18 можна ознайомитись за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87602257>.

3. Щодо підстав повернення апеляційної скарги скаржнику

Окремі самостійні підстави для повернення апеляційної скарги встановлені частиною п'ятою статті 260 ГПК України. Перелік цих підстав є вичерпним і не передбачає такої підстави для повернення апеляційної скарги, як оскарження в одній апеляційній скарзі рішення та ухвали місцевого господарського суду

ОП КГС ВС розглянула справу за позовом Фізичної особи – підприємця Ілеску Сергія Михайловича до Глибоцької селищної ради про визнання реконструкції адмінбудинку під восьмиквартирний житловий будинок недійсним та визнання права власності на майно, і прийняла постанову, в якій зазначила наступне.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

Ухвалою Західного апеляційного господарського суду від 05.09.2019 апеляційна скарга Товариства з обмеженою відповідальністю "Кредитні ініціативи" (далі – ТОВ "Кредитні ініціативи") була повернута скаржнику на підставі пункту 2 частини п'ятої статті 174 Господарського процесуального кодексу України. Ухвала мотивована тим, що одночасне оскарження різних процесуальних документів суду першої інстанції, які є окремими самостійними об'єктами апеляційного оскарження, в одній апеляційній скарзі перешкоджає їх одночасному розгляду в апеляційному порядку.

Не погоджуючись з цією ухвалою, ТОВ "Кредитні ініціативи" подало касаційну скаргу, в якій просить ухвалу скасувати, справу передати для продовження розгляду до суду апеляційної інстанції. Свою касаційну скаргу скаржник мотивував тим, що обставини, зазначені судом апеляційної інстанції, зокрема, щодо несплати судового збору при поданні апеляційної скарги, не можуть бути підставою для її повернення. Суд, встановивши, що апеляційна скарга не відповідає вимогам до форми апеляційної скарги, та зазначивши про відсутність доказів сплати судового збору, був зобов'язаний залишити таку скаргу без руху, а не повертати її скаржнику.

ОЦІНКА СУДУ

У разі оформлення апеляційної скарги з порушенням вимог статті 258 ГПК України, судом апеляційної інстанції застосовуються положення статті 174 ГПК України, що визначають порядок залишення позовної заяви без руху при виявленні судом недоліків в оформленні процесуального документа та наслідки неусунення таких недоліків.

У випадку невиконання скаржником вимог ухвали суду апеляційної інстанції про залишення апеляційної скарги без руху у встановлений строк, наслідком буде повернення апеляційної скарги відповідно до частини 4 статті 174 ГПК України.

Частина п'ята статті 260 ГПК України визначає інші випадки, коли апеляційна скарга не приймається до розгляду і повертається судом апеляційної інстанції, зокрема якщо скаргу подано на ухвалу, що не підлягає оскарженню окремо від рішення суду.

Разом з тим зазначена норма не містить підстав для повернення апеляційної скарги внаслідок об'єднання в ній вимог про скасування двох різних процесуальних документів суду першої інстанції, кожен з яких підлягає самостійному апеляційному оскарженню.

Отже, окремі самостійні підстави для повернення апеляційної скарги встановлені частиною п'ятою статті 260 ГПК України, перелік яких є вичерпним і не передбачає такої підстави для повернення апеляційної скарги, як оскарження в одній апеляційній скарзі рішення та ухвали місцевого господарського суду.

Водночас приписи пункту 2 частини п'ятої статті 174 ГПК України встановлюють інші (крім тих, які визначені частиною четвертою цієї статті) підстави повернення позовної заяви та підлягають застосуванню виключно судом першої інстанції. Зазначені приписи не можуть бути застосовані апеляційним судом в якості правової підстави для повернення апеляційної скарги за аналогією.

З огляду на положення наведених норм законодавства, ОП КГС ВС вважає за необхідне відступити від висновку, викладеного у постанові КГС ВС від 23.08.2018 у справі № 908/2189/17, якою залишено без змін ухвалу суду апеляційної інстанції про повернення апеляційної скарги на підставі пункту 2 частини п'ятої статті 174 ГПК України внаслідок об'єднання в одній скарзі різних процесуальних документів суду першої інстанції, кожен з яких підлягає самостійному апеляційному оскарженню.

Отже, наслідком встановлення судом апеляційної інстанції порушення ТОВ "Кредитні ініціативи" вимог статті 258 ГПК України щодо оформлення апеляційної скарги, у тому числі і щодо сплати судового збору, мало б бути залишення такої апеляційної скарги без руху та надання скаржнику строку на усунення визначених судом недоліків, а не її повернення.

Детальніше з текстом постанови ОП КГС ВС від 17.02.2020 у справі № 2/118 можна ознайомитись за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87808649>.

4. Щодо способу захисту порушеного права

Особа, яка вважає, що майно, на яке накладено арешт, належить їй, а не боржникові, може звернутися до суду з позовом про визнання права власності на це майно і про зняття з нього арешту

КГС ВС розглянув справу за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю "Інтеркомгруп" (далі – ТОВ "Інтеркомгруп") до Акціонерного товариства "Сбербанк" (далі – АТ "Сбербанк") про зобов'язання АТ "Сбербанк" усунути перешкоди в користуванні майном ТОВ "Інтеркомгруп", яке належить йому на праві власності та зобов'язання АТ "Сбербанк" надати вільний доступ та не перешкоджати ТОВ "Інтеркомгруп" вільно володіти, користуватись та розпоряджатись належним

йому на праві власності майном. За результатами касаційного розгляду КГС ВС прийняв постанову, у якій зазначив наступне.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

За доводами позивача, він є власником майна (обладнання та устаткування), яке знаходиться в користуванні та на відповідальному зберіганні ТОВ "Інтер-ГТВ".

23.07.2018 ухвалою Господарського суду Київської області у справі № 911/1595/18 за заявою АТ "Сбербанк" вжито заходи забезпечення позову та накладено арешт на все рухоме та нерухоме майно, що належить ТОВ "Інтер-ГТВ".

Позивач стверджує, що належне йому майно знаходиться в будівлях і спорудах, на які відповідно до зазначеної ухвали накладено арешт. У зв'язку з неможливістю проведення подальшої виробничої діяльності в приміщеннях заводу, на які накладено арешт, позивач звернувся до третьої особи з вимогою про повернення належного йому майна, проте ТОВ "Інтер-ГТВ" надало відповідь, що у поверненні майна позивачеві перешкоджає АТ "Сбербанк".

Як зазначив позивач, 20.08.2018 він намагався вивезти належне йому майно, проте відповідачем та найнятою ним охоронною фірмою чинились перешкоди, у зв'язку з чим директор ТОВ "Інтеркомгруп" змушений був звернутись до правоохоронних органів.

Крім цього, в межах виконавчого провадження №57069086, відкритого щодо примусового виконання ухвали Господарського суду Київської області від 23.07.2018 у справі №911/1595/18 про арешт всього рухомого і нерухомого майна ТОВ "Інтер-ГТВ", державний виконавець за участю відповідача описав та опечатав все наявне за визначеною адресою майно, зокрема і майно, що належить ТОВ "Інтеркомгруп".

За твердженнями позивача на сьогоднішній день всі приміщення, в яких знаходиться його майно, опечатані, доступу до майна немає. Відповідач найняв охоронну фірму, яка не допускає працівників позивача до належного йому обладнання.

Місцевий та апеляційний господарські суди відмовили в задоволенні заявлених позовних вимог, посилаючись на те, що позивач обрав неправильний спосіб захисту порушеного права, у зв'язку з чим.

ОЦІНКА СУДУ

За твердженням позивача, належне йому майно знаходиться в будівлях і спорудах, на які державний виконавець наклав арешт в межах виконавчого провадження № 57069086, відкритого щодо примусового виконання ухвали Господарського суду Київської області від 23.07.2018 у справі № 911/1595/18 про арешт всього рухомого і нерухомого майна ТОВ "Інтер-ГТВ".

Згідно з частинами першою – третьою статті 59 Закону України "Про виконавче провадження" особа, яка вважає, що майно, на яке накладено арешт, належить їй, а не боржникові, може звернутися до суду з позовом про визнання права власності на це майно і про зняття з нього арешту.

Разом з тим Закон України "Про виконавче провадження" установлює правило, згідно з яким рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця або іншої посадової особи державної виконавчої служби щодо виконання судового рішення можуть бути оскаржані сторонами, іншими учасниками та особами до суду, який видав

виконавчий документ, у порядку, передбаченому законом (частина перша статті 74 зазначеного Закону).

Водночас, як вбачається із частини другої статті 4 ГПК України, підставою для звернення до суду є наявність порушеного права (охоронюваного законом інтересу), і таке звернення здійснюється особою, котрій це право належить, саме з метою його захисту. При цьому для отримання судового захисту необхідно довести законність цих прав у суді.

Отже, особи, які є власниками (володільцями) майна і які вважають, що майно, на яке накладено арешт, належить їм, а не боржникові, можуть звернутися до суду з позовом про визнання права власності на це майно і про зняття з нього арешту.

З огляду на викладене колегія суддів погоджується з висновком судів попередніх інстанцій, що положення Закону України "Про виконавче провадження" є спеціальними нормами, які застосовуються у спірних правовідносинах, а отже, обраний позивачем спосіб захисту не відповідає змісту порушеного права позивача, тобто не є ефективним.

Положеннями статті 391 ЦК України передбачено, що власник майна має право вимагати усунення перешкод у здійсненні ним права користування та розпорядження своїм майном. По суті позовні вимоги позивача про усунення перешкод у користуванні майном є додатковим способом захисту прав власника майна на здійснення ним користування та розпорядження майном. Тобто негативний позов пред'являється власником за умови, що він має майно у своєму володінні, однак протиправна поведінка інших осіб перешкоджає йому здійснювати права користування та розпорядження ним.

З урахуванням предмета та підстав позову, а також з огляду на докази, надані позивачем у цій справі, питання приналежності майна, щодо якого позивач звернувся по захист прав, судами не встановлювалось та не було заявлено скаргником. У зв'язку з цим колегія суддів зазначає, що вимога позивача усунути перешкоди у користуванні майном, яке належить йому на праві власності, може переслідувати мету встановлення певних фактів щодо визнання права власності на спірне майно за ТОВ "Інтеркомгруп", що не віднесено до компетенції господарських судів в цілому та касаційного господарського суду зокрема.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 03.02.2020 у справі № 910/16236/18 можна ознайомитись за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/87624626>.

5. Щодо прав учасників (акціонерів) господарських товариств

Підписання виконавчим органом товариства договору з іншою особою без передбаченої статутом згоди учасників цього товариства може свідчити про порушення прав та інтересів самого товариства у його відносинах з іншою особою – стороною договору, а не корпоративних прав його учасника, оскільки директор у цьому випадку діяв саме від імені товариства, а не від імені його учасника

КГС ВС розглянув справу за позовом ОСОБА_1 до Товариства з обмеженою відповідальністю "Аргос Стандарт" (далі – ТОВ "Аргос Стандарт") та Товариства з

обмеженою відповідальністю "Класикплюс" (далі – ТОВ "Класикплюс") про визнання недійсною третейської угоди, і прийняв постанову, в якій зазначив наступне.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

17.11.2016 між ОСОБА_2 (далі – позикодавець) та ТОВ "Аргос Стандарт" (далі – Позичальник) укладено договір про надання безпроцентної фінансової поворотної позики від 17.11.2016 № 171116-1.

18.12.2018 між ОСОБА_2 (далі – кредитор) та ТОВ "Класикплюс" (далі – новий кредитор) укладено договір відступлення прав за договором про надання безпроцентної фінансової поворотної позики від 17.11.2016 № 171116-1. Крім того, 18.12.2018 між ТОВ "Класикплюс" та ТОВ "Аргос Стандарт" в особі директора укладено третейську угоду до договору про надання безпроцентної фінансової поворотної позики від 17.11.2016 № 171116-1 (надалі – третейська угода).

Разом з тим рішенням загальних зборів учасників ТОВ "Аргос Стандарт" від 07.05.2018, оформленим протоколом № 1, ОСОБА_2 було звільнено з посади директора ТОВ "Аргос Стандарт".

Станом на день укладання Третейської угоди, учасниками Товариства з обмеженою відповідальністю "Аргос Стандарт" з розподіленими частками в статутному капіталі були: Товариство з обмеженою відповідальністю "Бенфолд" з часткою 99,9% та ОСОБА_1 з часткою 0,1%.

ОСОБА_1 вважав, що Третейська угода підписана особою, яка не мала права діяти від імені Товариства з обмеженою відповідальністю "Аргос Стандарт". Оспорюваною угодою порушено корпоративні права позивача, як учасника Товариства з обмеженою відповідальністю "Аргос Стандарт", оскільки, у випадку видачі наказу на виконання рішення третейського суду, значно погіршиться майновий стан Товариства з обмеженою відповідальністю "Аргос Стандарт", що буде мати негативні наслідки для позивача у вигляді недоотримання дивідендів від діяльності товариства, учасником якого він є.

ОЦІНКА СУДУ

Частиною другою статті 207 ЦК України визначено, що правочин, який вчиняє юридична особа, підписується особами, уповноваженими на це її установчими документами, довіреністю, законом або іншими актами цивільного законодавства, та скріплюється печаткою.

Відповідно до статті 116 ЦК України учасники господарського товариства мають право у порядку, встановленому установчим документом товариства та законом, брати участь в управлінні товариством у порядку, визначеному в установчому документі; брати участь у розподілі прибутку товариства і одержувати його частину (дивіденди).

З наведених норм права вбачається, що за договором, укладеним товариством, права та обов'язки набуваються самим товариством як стороною договору. При цьому сукупність прав та обов'язків безпосередньо учасників цього товариства укладенням товариством договору ніяк не змінюється.

Повноваження діяти від імені юридичної особи є можливістю створювати, змінювати, припиняти цивільні права та обов'язки юридичної особи (стаття 239 ЦК

Україні). Таке повноваження не належить до корпоративних прав учасника юридичної особи.

Підписання виконавчим органом товариства договору з іншою особою без передбаченої статутом згоди учасників цього товариства може свідчити про порушення прав та інтересів самого товариства у його відносинах з іншою особою договору, а не корпоративних прав його учасника, оскільки директор діяв саме від імені товариства, а не його учасника.

Тобто підписання директором ТОВ "Аргос Стандарт" оспорюваного договору без відповідних повноважень може порушувати права та інтереси цього товариства, а не корпоративні права позивача.

Враховуючи, що відсутність порушення оспорюваним договором прав та інтересів позивача є самостійною підставою для відмови у позові, у судів першої та апеляційної інстанцій, за висновками КГС ВС, не було необхідності надавати оцінку законності оспорюваного правочину.

Отже, суд касаційної інстанції погодився з висновками судів попередніх інстанцій по суті спору та з прийнятими ними рішеннями про відмову в задоволенні позовних вимог, але з мотивів, викладених у постанові КГС ВС, – через відсутність порушення оспорюваним договором прав та інтересів позивача.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 04.02.2020 у справі № 910/1935/19 можна ознайомитись за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/87396584>.

Відповідачем у справах про визнання недійсним рішення загальних зборів є господарське товариство, а не його окремі учасники (акціонери), оскільки відповідне рішення – результат волевиявлення не окремого учасника, а загальних зборів учасників як органу товариства

КГС ВС розглянув справу за позовом ОСОБА_1 до Товариства з обмеженою відповідальністю "Сфера Бізнесу" (далі – ТОВ "Сфера Бізнесу"), ОСОБА_2 та ОСОБА_3 про визнання недійсним рішення загальних зборів учасників товариства та скасування реєстраційних дій/записів, і прийняв постанову, в якій зазначив наступне.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

19.07.2016 до Єдиного державного реєстру було внесено запис про створення юридичної особи – ТОВ "Сфера Бізнесу". Засновником та єдиним учасником (власником 100 % корпоративних прав) цього товариства стала ОСОБА_1 .

28.09.2016 відбулися загальні збори учасників ТОВ "Сфера Бізнесу", рішення яких оформлені протоколом № 2 від 28.09.2016.

На цих зборах були прийняті такі рішення: звільнити ОСОБА_1 з посади директора товариства з 28.09.2016. На посаду директора товариства призначити ОСОБА_2 з 29.09.2016; змінити склад учасників у зв'язку з продажем ОСОБА_1 своєї частки у розмірі 100 % статутного капіталу товариства, що становить 1 000 000 грн, на користь ОСОБА_2 на підставі договору купівлі-продажу корпоративних прав; частки у статутному капіталі товариства розподілити так: ОСОБА_2 є власником частки у розмірі 100 % статутного капіталу товариства, що становить 1 000 000 грн; затвердити

статут товариства у новій редакції; здійснити реєстрацію змін та нової редакції статуту товариства з правом передоручення.

Надалі у складі учасників товариства відбувались зміни та вчинялись відповідні реєстраційні дії.

На даний час засновником та директором товариства зазначено ОСОБА_3.

На думку ОСОБА_1 загальні збори учасників товариства 28.09.2016р. було проведено за відсутності осіб, які відповідно до законодавства та статуту ТОВ «Сфера Бізнесу» мають право скликати та проводити загальні збори учасників, оскільки позивач як директор та єдиний учасник товариства про проведення загальних зборів не був повідомлений та не був на них присутнім.

Апеляційний суд скасував рішення місцевого господарського суду в частині задоволення позову ОСОБА_1 до ОСОБА_2 та ОСОБА_3 та в цій частині позовних вимог провадження закрито, посилаючи на те, що відповідачем у справах про визнання недійсним рішення загальних зборів є господарське товариство, в даному випадку - ТОВ "Сфера Бізнесу".

ОЦІНКА СУДУ

Так, відповідачами у цій справі є ТОВ "Сфера Бізнесу", ОСОБА_2 та ОСОБА_3.

КГС ВС констатує, що відповідачем у справах про визнання недійсним рішення загальних зборів є господарське товариство, а не його окремі учасники (акціонери), оскільки відповідне рішення є результатом волевиявлення не окремого учасника, а загальних зборів учасників як органу товариства.

Отже, позовні вимоги ОСОБИ_1 про визнання недійсним рішення загальних зборів учасників ТОВ "Сфера Бізнесу" та скасування реєстраційних дій/записів (як похідних) підставно заявлено до ТОВ "Сфера Бізнесу".

Разом з тим, як правильно врахував апеляційний господарський суд, суд першої інстанції не з'ясував, які саме позовні вимоги були пред'явлені до фізичних осіб ОСОБА_2 та ОСОБА_3 (до кожного окремо), та залишив поза увагою, що рішенням Господарського суду Одеської області від 22.11.2018 у справі №916/1778/18, яке набрало законної сили, було відмовлено у задоволенні позову ОСОБА_1 до відповідачів ОСОБА_2 та ОСОБА_3, зокрема про визнання недійсним відповідного рішення загальних зборів учасників ТОВ "Сфера Бізнесу" та скасування визначених реєстраційних дій/записів.

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 231 ГПК України господарський суд закриває провадження у справі, якщо встановить обставини, які є підставою для відмови у відкритті провадження у справі відповідно до пунктів 2, 4, 5 частини першої статті 175 цього Кодексу, крім випадків, передбачених частиною другою статті 175 цього Кодексу.

Згідно з пунктом 2 частини першої статті 175 ГПК України суддя відмовляє у відкритті провадження у справі, якщо є таке, що набрало законної сили, рішення чи ухвала суду про закриття провадження у справі між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав, або є судовий наказ, що набрав законної сили за тими самими вимогами.

Отже, оскільки є таке, що набрало законної сили, рішення Господарського суду Одеської області від 22.11.2018 у справі № 916/1778/18, яким вже вирішено спір між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав, суд апеляційної інстанції законно та обґрунтовано скасував рішення суду першої інстанції в частині задоволення позову ОСОБА_1 до ОСОБА_2 та ОСОБА_3 та закриття провадження у справі в цій частині.

Крім цього, з огляду на обґрунтованість позовних вимог, заявлених до ТОВ "Сфера Бізнесу", суд апеляційної інстанції правомірно залишив без змін рішення суду першої інстанції в частині задоволення позову ОСОБИ_1 до ТОВ "Сфера Бізнесу".

Аргументи скаржника про відсутність у суду апеляційної інстанції підстав для застосування положень статей 175, 231 ГПК України за висновками КГС ВС спростовуються наведеним вище.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 13.02.2020 у справі № 916/524/19 можна ознайомитись за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/87735378>.

6. Щодо моменту виникнення права власності на майно, яке передано до статутного капіталу Публічного акціонерного товариства "Українська залізниця"

Невчинення Публічним акціонерним товариством "Українська залізниця" дій щодо переоформлення правостановлюючих документів на об'єкти нерухомого майна, внесені при його створенні до статутного капіталу, не може бути підставою для висновку про відсутність переходу відповідних речових прав до Публічного акціонерного товариства "Українська залізниця" від підприємств залізничного транспорту, які мають бути припиненими внаслідок такої реорганізації

У справі № 918/792/18 за позовом Акціонерного товариства "Українська залізниця" в особі філії "Центр будівельно-монтажних робіт та експлуатації будівель і споруд" Акціонерного товариства "Українська залізниця" в особі Виробничого підрозділу "Рівненсько-Тернопільське територіальне управління" філії "Центр будівельно-монтажних робіт та експлуатації будівель і споруд" Акціонерного товариства "Українська залізниця" до Приватного підприємства-фірми "Торгбуд-Сервіс", третя особа, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, на стороні позивача Регіональне відділення Фонду державного майна України по Рівненській області про усунення перешкод в користуванні майном шляхом його звільнення, і прийняла постанову, в якій зазначила наступне.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

07.02.2013 між Регіональним відділенням Фонду державного майна України по Рівненській області (Орендодавець) та Приватним підприємством-фірмою "Торгбуд-Сервіс" (Орендар) був укладений Договір оренди державного майна №1069-2013 (далі - Договір оренди), за умовами якого (з урахуванням додаткової угоди від 30.06.2014) орендарю у строкове платне користування передано окреме індивідуально визначене нерухоме майно <...>, що перебувало на балансі ВП "Управління будівельно-монтажних робіт і цивільних споруд №3 "ДТГО" Львівська залізниця".

Між ПАТ "Укрзалізниця" (Орендодавець) та Приватним підприємством-фірмою "Торгбуд-Сервіс" (Орендар) 29.01.2016 укладено Додатковий договір до Договору оренди, у якому сторонами встановлено, що орендодавцем майна, визначеного Договором оренди, є ПАТ "Укрзалізниця".

27.04.2018 Позивач листом повідомив відповідача про те, що Договір оренди після закінчення строку його дії 30.06.2018 продовжуватися не буде, та просив відповідача повернути балансоутримувачу спірне майно шляхом підписання акту приймання-передачі. Однак відповідач, після припинення договірних відносин між сторонами, не повернув позивачеві спірне майно та продовжує надалі користуватися ним, чим чинить перешкоди позивачу в користуванні нерухомим майном та порушує його права.

Суди попередніх інстанцій позов задовольнили та зобов'язали відповідача усунути перешкоди в користуванні позивачу будівлею пункту обігріву площею 41,2 м² та майданчиком великотоннажних контейнерів площею 4500 м² шляхом звільнення цього майна та його передачі позивачу через підписання акта приймання-передачі.

Відповідач не погодився із зазначеними рішеннями попередніх інстанцій та звернувся до КГС ВС з касаційною скаргою, в якій зазначив, що оскільки на час укладення додаткового договору від 29.01.2016 ПАТ "Українська залізниця" не зареєструвало належним чином право власності на спірне майно, то позивач не є належним орендодавцем за договором оренди.

ОЦІНКА СУДУ

Згідно з пунктом 2 постанови Кабінету Міністрів України "Про утворення публічного акціонерного товариства "Українська залізниця" від 25.06.2014 № 200 статутний капітал товариства формується шляхом внесення до нього: майна Укрзалізниці, підприємств, зазначених у додатку 1, крім майна, яке закріплюється за товариством на праві господарського відання згідно із Законом України "Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування", та іншого майна, яке відповідно до законодавства не може бути включене до статутного капіталу. Цією ж постановою затверджено перелік підприємств та установ залізничного транспорту загального користування, на базі яких утворюється ПАТ "Українська залізниця".

Суди попередніх інстанцій встановили, а матеріали справи доводять, що 03.08.2015 комісія з утворення ПАТ "Українська залізниця" та комісія з реорганізації юридичної особи Державного територіально-галузевого об'єднання "Львівська залізниця" склали передавальний акт, згідно з яким правонаступництво щодо всього майна, усіх прав та обов'язків Державного територіально-галузевого об'єднання "Львівська залізниця" (код ЄДРПОУ 01059900) після його реорганізації шляхом злиття переходить до ПАТ "Українська залізниця". Серед додатків, які є невід'ємною частиною передавального акта, є перелік майна на 7384 арк.

Крім цього, згідно з додатком до наказу від 27.01.2016 № 29 до реєстру договорів оренди майна, що увійшло до статутного капіталу ПАТ "Укрзалізниця", увійшов також договір, укладений між Регіональним відділенням Фонду державного майна України по

Рівненській області та ПП "Торгбуд-Сервіс" щодо оренди будівлі пункту обігріву та площадки великотоннажних контейнерів.

Отже, приймаючи рішення про утворення ПАТ "Українська залізниця" шляхом реорганізації (злиття) підприємств залізничного транспорту та встановлюючи його правонаступництво щодо всього майна, усіх прав та обов'язків зазначених підприємств, держава тим самим фактично висловила своє волевиявлення щодо переходу до ПАТ "Українська залізниця" права власності на відповідне майно, передане державою до його статутного капіталу, у тому числі права самостійно виступати орендодавцем такого майна.

Закон України "Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування" не містить норми, яка встановлює конкретні правові наслідки невчинення чи несвоєчасного вчинення ПАТ "Українська залізниця" дій щодо переоформлення правовстановлюючих документів на об'єкти нерухомого майна.

ОП КГС ВС дійшов висновку, що невчинення ПАТ "Українська залізниця" дій щодо переоформлення правовстановлюючих документів на об'єкти нерухомого майна, внесені при його створенні до статутного капіталу, не може бути підставою для висновку про відсутність переходу відповідних речових прав до ПАТ "Українська залізниця" від підприємств залізничного транспорту, які мають бути припиненими внаслідок такої реорганізації. Закон України "Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування" не містить норми, яка встановлює конкретні правові наслідки невчинення чи несвоєчасного вчинення ПАТ "Українська залізниця" дій щодо переоформлення правовстановлюючих документів на об'єкти нерухомого майна.

У зв'язку з цим ОП КГС ВС відступила від висновку КГС ВС, викладеного у постанові від 04.06.2019 у справі №904/4125/18, щодо моменту виникнення у ПАТ "Українська залізниця" права власності та, як наслідок, прав орендодавця на відповідне майно.

За результатами розгляду справи ОП КГС ВС рішення судів попередніх інстанцій залишила в силі.

Детальніше з текстом постанови ОП КГС ВС від 21.02.2020 у справі № 918/792/18 можна ознайомитись за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88050840>.

7. Щодо алгоритму здійснення розрахунку штрафу за несвоєчасну доставку вантажу залізницею

Сума штрафу за несвоєчасну доставку вантажу залізницею обчислюється у відсотковому співвідношенні від суми провізної плати, зазначеної у графі 31 залізничної накладної, відповідно до якої здійснювалося перевезення вантажу залізничним транспортом, залежно від кількості днів прострочення у доставці вантажу

ОП КГС ВС розгляну справу за позовом Публічного акціонерного товариства "ДТЕК Західенерго" (далі – АТ "ДТЕК Західенерго") до Акціонерного товариства "Українська залізниця" (далі – АТ "Українська залізниця"), про стягнення 1 184 774, 59

грн штрафу за несвоєчасну доставку вантажу, і прийняла постанову, в якій зазначила наступне.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

16.02.2018 між АТ "ДТЕК Західенерго" як замовником та ПАТ "Українська залізниця" (перейменоване в Акціонерне товариство "Українська залізниця") як перевізником укладено договір про надання послуг № 00077/ЦТЛ-2018 від 16.02.2018, предметом якого є здійснення перевезення вантажів, надання вантажного вагона для перевезення та інших послуг, пов'язаних з організацією перевезення вантажів у внутрішньому та міжнародному сполученнях (експорт, імпорт) у вагонах перевізника, вагонах залізниць інших держав та/або вагонах замовника і проведення розрахунків за ці послуги.

Спир у справі № 910/1524/19 виник щодо правомірності покладення позивачем на відповідача відповідальності у вигляді штрафу в розмірі 1 184 774, 59 грн за несвоєчасну доставку вантажу відповідно до доданих залізничних накладних.

Свої заперечення проти заявленого позову відповідач аргументував власним розрахунком штрафу та зауважив, що відсотки штрафу за несвоєчасну доставку вантажу залізницею повинні відраховуватися від провізної плати, яка зазначається в пункті 31 залізничної накладної або у відомості вагонів, однак позивач у розрахунку заявив суми штрафу, які розраховано не тільки від провізної плати, а ще від додаткових зборів – суми, яка міститься у графі 34 залізничних накладних.

Місцевий та апеляційний господарські суди частково задовольнили заявлені позовні вимоги.

ОЦІНКА СУДУ

Статутом залізниць та Збірником тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом визначено різновиди платежів, що сплачуються відправником вантажу на користь залізниці за перевезення вантажу до станції призначення, а саме: тариф на перевезення вантажу як "провізна плата" за перевезення вантажу у вагонах перевізника, власному чи орендованих вагонах або перевезення вагонів у порожньому стані, що не включає вартості робіт і послуг залізниці, пов'язаних з перевезенням вантажу (суми зборів), а також "інші платежі", які включають збори за виконання робіт та надання послуг залізницею, пов'язаних з перевезенням вантажів (плата за користування вагонами перевізника, плата за проїзд провідників, плата за охорону та супроводження), та додаткові витрати під час перевезення вантажу, не передбачені тарифами та зумовлені причинами, що не залежать від залізниці як перевізника.

При цьому у графі 34 залізничної накладної відображається загальна сума платежів, сплачених відправником на користь залізниці та зазначених у графах 31–33, 35–37 такого перевізного документа, в тому числі провізної плати як плати за перевезення, та зборів за роботи і послуги, надані залізницею під час перевезення вантажу.

Отже, законодавець розмежовує поняття "провізна плата", яка є регульованим державою тарифом за надання залізницею послуг з перевезення вантажів, та "інші платежі", що справляються за надання (виконання) інших, пов'язаних з перевезенням послуг і робіт.

Під час розгляду справи № 910/1524/19 місцевий та апеляційний суди встановили, що в пункті 3.2. договору сторони спору погодили вартість послуг перевезення вантажу залізницею та визначили його складові як: плату за перевезення навантаженого вагона перевізника (визначається за тарифом, визначеним у Збірнику тарифів, встановленим для власного вагона перевізника); компенсацію витрат на перевезення у порожньому стані вагона перевізника (визначається за тарифною схемою 14 Збірника тарифів за тарифну відстань перевезення вантажу, скориговану на коефіцієнт порожнього пробігу, зазначеного в додатку 3 до цього договору); плату за використання вагона перевізника у вантажному та порожньому рейсах за нормативний термін доставки.

Пункт 3.2. договору суди попередніх інстанцій витлумачили як такий, що визначає складові розміру плати за перевезення вантажу залізницею, яку позивач зобов'язався сплатити відповідачу за надання послуг з перевезення обумовленого в спірному договорі вантажу до станцій призначення, тому саме від суми вартості перевезення, сплаченої відправником на користь залізниці та відображеної в пунктах 34 залізничних накладних, на підставі яких здійснювалося перевезення вантажу до пунктів призначення, слід обчислювати розмір штрафу за прострочення відповідача-залізниці у доставці вантажу позивачеві в порядку пункту 116 Статуту залізниць.

ОП КГС ВС зазначає, що пунктом 116 Статуту залізниць визначено шкалу розрахунку штрафу, що підлягає до сплати залізницею одержувачу вантажу за порушення термінів його доставки, розмір якого залежить від кількості прострочених днів доставки вантажу та розраховується у відсотковому співвідношенні від суми провізної плати, сплаченої відправником на користь залізниці-перевізника.

Тобто сума штрафу за несвоєчасну доставку вантажу залізницею обчислюється, виходячи із даних щодо суми провізної плати, зазначеної у конкретній залізничній накладній (графа 31), на підставі якої здійснювалося перевезення вантажу залізничним транспортом, що узгоджується з приписами частини третьої статті 313 ГК України, пунктів 6, 23 Статуту залізниць, пункту 1.2. Правил оформлення перевізних документів, пункту 1.2. Правил обчислення термінів доставки вантажів.

Водночас погоджена сторонами спору в пункті 3.2. договору № 00077/ЦТЛ-2018 від 16.02.2018 вартість послуги перевезення, до якої разом з тарифом на перевезення (провізною платою) включено збори за надання залізницею послуг і виконання робіт, пов'язаних з перевезенням вантажів (зокрема плату за користування вагонами перевізника), не є провізною платою в розумінні частини першої статті 916 ЦК України, частин першої та п'ятої статті 307 ГК України та пунктів 2, 3 Розділу I, пункту 1.1. Розділу II Збірника тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України.

Отже, суди попередніх інстанцій не врахували, що приписами пункту 116 Статуту залізниць встановлено відповідальність лише за несвоєчасну доставку вантажів, за перевезення яких залежно від відстані між станцією відправлення та станцією призначення встановлюється провізна плата як тариф за перевезення вантажів, та не передбачено відповідальності у вигляді штрафу за порушення залізницею зобов'язань щодо виконання робіт та надання інших послуг, пов'язаних з перевезенням вантажу,

за які залізниця справляє додаткові збори; тому зарахування до провізної плати при обчисленні суми штрафу за прострочення у доставці вантажу вартості інших послуг і робіт залізниці, пов'язаних з доставкою вантажу до пункту призначення, є безпідставним та суперечить правовій природі порушеного залізницею зобов'язання з перевезення.

Таким чином, за результатами касаційного перегляду ОП КГС ВС відступила від правових позицій, викладених у постановках ВС від 27.02.2019 у справі № 910/9765/18, від 09.09.2019 у справі № 910/14170/18 та від 12.09.2019 у справі № 910/10427/18, щодо обчислення суми штрафу за несвоєчасну доставку вантажу залізницею на підставі загальної суми платежів, сплаченої відправником на користь залізниці та відображеної у графі 34 залізничної накладної, рішення судів попередніх інстанцій у справі № 910/1524/19 скасувала, а справу направила на новий розгляд до місцевого господарського суду

Детальніше з текстом постанови ОП КГС ВС від 21.02.2020 у справі № 910/1524/19 можна ознайомитись за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87838412>.

8. Щодо зміни курсової різниці (зміни курсу гривні стосовно долара) у здійсненні розрахунків

Коригування лізингових платежів, в основі якого лежить зміна курсової різниці (зміна курсу гривні стосовно долара), прямо не заборонена та не суперечить чинному законодавству України

ОП КГС ВС розглянула справу за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю "Київлайн" (далі – ТОВ "Київлайн") до Товариства з обмеженою відповідальністю "Український лізинговий фонд" (далі – ТОВ "Український лізинговий фонд") та Товариства з обмеженою відповідальністю "УЛФ-Фінанс" (далі – ТОВ "УЛФ-Фінанс"), про стягнення 1 554 618,75 грн, і прийняла постанову, в якій зазначила наступне.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

18.05.2013 між позивачем як лізингоодержувачем та відповідачем-1 як лізингодавцем було укладено договір фінансового лізингу №1194/05/13-В, за умовами якого лізингодавець набуває у власність і передає на умовах фінансового лізингу у платне володіння і користування з правом викупу майно (автомобіль), найменування і характеристика якого вказана у специфікації, а лізингоодержувач зобов'язався прийняти предмет лізингу, оплачувати лізингові платежі, зазначені в графіку внесення лізингових платежів, а також інші платежі відповідно до умов договору.

Загальна сума лізингових платежів за цим договором становить 1 361 158,55 грн, в тому числі вартість предмета лізингу 646 683,54 грн (в редакції додаткової угоди № 1 від 24.05.2013 та додаткової угоди № 2 від 09.09.2014).

Позивач зазначив, що в повному обсязі виконав свої зобов'язання за договором фінансового лізингу, перерахувавши на користь відповідача-1 кошти в сумі 1 554 618,75 грн, однак не отримав у власність предмет лізингу, у зв'язку з чим просить стягнути зазначену суму в порядку статті 693 ЦК України.

Місцевий та апеляційний господарські суди частково задовольнили позов з тих мотивів, що на виконання договору фінансового лізингу відповідач-1 отримав 2 615 357,75 грн (1 554 618,75 грн лізингових платежів від позивача та 1 060 739,00 грн страхового відшкодування через викрадення предмета лізингу), однак не передав у власність позивача предмет лізингу відповідно до його вимоги, а після отримання страхового відшкодування за викрадений автомобіль передав право власності на автомобіль страховій компанії, що унеможливило отримання позивачем предмета лізингу у власність.

Заперечення відповідача-1 щодо наявності у позивача заборгованості зі сплати лізингових платежів суди відхилили з тих підстав, що пунктом 2.6 загальних умов договору передбачено, що для застосування коригування курсу валют у визначенні розміру лізингового платежу необхідно, щоб така вказівка містилася у пункті 8.5 договору фінансового лізингу. Суди дійшли висновку, що застосування у визначенні розміру лізингового платежу коригування курсу валют можливе лише за умови наявності в пункті 8.5 договору прямої вказівки на застосування такої курсової різниці. Водночас обов'язок сплати лізингових платежів у гривні з коригуванням курсу валют передбачено у пункті 8.4, а не у пункті 8.5.

Окрім того, суди зауважили, що вимоги відповідача-1 щодо сплати позивачем курсової різниці відповідно до умов договору є безпідставними, оскільки: по-перше, загальна вартість предмета лізингу та всі лізингові платежі відповідно до умов договору та графіка погашення лізингових платежів визначені у національній валюті України – гривні, еквіваленту в іноземній валюті не містять та відповідно до пункту 2.1 загальних умов договору повинні сплачуватися у гривні; по-друге, у пункті 8.5 договору визначено фіксований курс гривні до долара США; по-третє, відповідач-1 не надав доказів понесення ним витрат за договором в іноземній валюті.

ОЦІНКА СУДУ

Верховний Суд вважає, що в даному випадку помилкове посилання у пункті 2.6 Загальних умов договору на пункт 8.5 договору щодо необхідності застосування лізингових платежів у гривні з коригуванням курсу валют замість пункту 8.4 договору не може свідчити про те, що сторонами договору не встановлено необхідності застосування лізингових платежів у гривні з коригуванням курсу валют.

Визначивши у пункті 8.4 договору, що сплата лізингових платежів здійснюється у гривні з коригуванням курсу валют за встановленою пунктом 2.6 загальних умов договору формулою, сторони тим самим відповідно до вимог частини другої статті 533 ЦК України встановили в зобов'язанні (сплаті лізингових платежів) грошовий еквівалент в іноземній валюті.

Відповідно до статті 204 ЦК України правочин є правомірним, якщо його недійсність прямо не встановлена законом або якщо він не визнаний судом недійсним (презумпція правомірності правочину).

Отже, згідно з висновками ОП КГС ВС за відсутності обставин визнання недійсним умов договору, які передбачають коригування лізингових платежів відповідно до курсу валют на дату платежу, висновки судів про відсутність підстав для здійснення такого коригування є помилковими.

Згідно з частиною 2 статті 16 Закону України "Про фінансовий лізинг" лізингові платежі можуть включати: суму, яка відшкодовує частину вартості предмета лізингу; платіж як винагороду лізингодавцю за отримане у лізинг майно; компенсацію відсотків за кредитом; інші витрати лізингодавця, що безпосередньо пов'язані з виконанням договору лізингу. При цьому, стаття не містить приписів щодо вичерпного переліку зазначених у ній платежів та дозволяє сторонам вільно визначатися з іншими витратами лізингодавця, які, на їх розсуд, мають бути включені до складу лізингових платежів, оскільки безпосередньо пов'язані з виконанням певного договору.

З аналізу статей 533 та 524 ЦК України вбачається, що чинне законодавство хоч і передбачає обов'язковість застосування валюти України при здійсненні розрахунків, але не містить заборони визначення грошового еквіваленту зобов'язань в іноземній валюті. Відтак, коригування лізингових платежів, в основі якого лежить зміна курсової різниці (зміна курсу гривні стосовно долара), прямо не заборонена та не суперечить чинному законодавству України.

Окрім того, враховуючи вимоги чинного законодавства та умови укладеного сторонами договору, заявлена до стягнення сума у розмірі 1 554 618,75 грн включає в себе покупну вартість об'єкта лізингу та інші платежі, передбачені умовами договору, а тому господарські суди також дійшли помилкового висновку про те, що ця сума є збитками позивача відповідно до вимог статей 22, 610, 611 ЦК України та статей 224, 225 ГК України.

Оскільки права та обов'язки сторін виникли з договору, який в силу приписів статті 629 ЦК України є обов'язковим для виконання, ризик знищення або випадкового пошкодження предмета лізингу перейшов до позивача відповідно до умов договору та в силу статті 13 Закону України "Про фінансовий лізинг" і статті 809 ЦК України, то сплачені в цьому випадку позивачем на виконання умов договору лізингові платежі не є збитками і не підлягають стягненню з відповідача-1 на користь позивача.

Отже, висновок судів попередніх інстанцій про те, що заявлена до стягнення сума є збитками і підлягає стягненню з відповідача-1, ґрунтується на неправильному застосуванні статей 22, 610, 611 ЦК України, статей 224, 225 ГК України та не враховує вимог статей 628, 629, 809 ЦК України, статей 11, 13, 16 Закону України "Про фінансовий лізинг".

Таким чином, ОП КГС ВС скасувала рішення судів попередніх інстанцій в частині позовних вимог до відповідача-1.

Детальніше з текстом постанови об'єднаної палати КГС ВС від 21.02.2020 у справі № 910/10191/17 можна ознайомитись за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/87929471>

9. Щодо вжиття заходів забезпечення вимог кредиторів у справі про банкрутство

Господарський суд, який розглядає справу про банкрутство, зокрема, на стадії апеляційного розгляду справи, не позбавлений процесуального права за клопотанням кредитора вжити заходів на забезпечення його вимог у справі про банкрутство шляхом накладення заборони на відчуження майна боржника в ліквідаційній процедурі, виходячи з доводів кредитора та фактичних обставин справи, а також керуючись

принципами законності, диспозитивності та пропорційності, в силу статей 2, 14, 15 ГПК України та з урахуванням інтересів кредиторів і боржника у справі про банкрутство

Судова палата для розгляду справ про банкрутство КГС ВС розглянула касаційну скаргу Закритого акціонерного товариства "Планета-Буд" в особі ліквідатора Гусара Івана Олексійовича на ухвалу Північного апеляційного господарського суду від 23.09.2019 у справі за заявою Товариства з обмеженою відповідальністю "Уліс Системс" про банкрутство Закритого акціонерного товариства "Планета-Буд".

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

19.09.2019 Публічне акціонерне товариство "Укркомунбанк" (далі – ПАТ "Укркомунбанк") звернулося до апеляційного господарського суду з клопотанням про вжиття заходів забезпечення позову та просило суд зупинити продаж майна ЗАТ "Планета-Буд" до поновлення Господарським судом міста Києва провадження у справі №50/790-43/173, яке було зупинено ухвалою місцевого суду 04.07.2018.

В обґрунтування заявлених вимог забезпечення кредитор ЗАТ "Планета-Буд" зазначив, що станом на момент звернення з клопотанням справа № 50/790-43/173 понад один рік перебуває на розгляді у Північному апеляційному господарському суді за апеляційною скаргою Акціонерного товариства "Сбербанк" (далі – АТ "Сбербанк") на ухвалу Господарського суду міста Києва від 03.04.2018, і в цей час за умов зупиненого місцевим судом ухвалою 04.07.2018 провадження у справі про банкрутство № 50/790-43/173 ліквідатор вживає заходи щодо продажу рухомого та нерухомого майна ЗАТ "Планета-Буд", яке перебуває в заставі ПАТ "Укркомунбанк", без погодження з ПАТ "Укркомунбанк" можливості відчуження спірного майна окремими лотами в ліквідаційній процедурі ЗАТ "Планета-Буд" з повторного (другого повторного) аукціону.

Ухвалою Північного апеляційного господарського суду від 23.09.2019 за клопотанням ПАТ "Укркомунбанк" про вжиття заходів забезпечення позову в порядку статей 136, 137 Господарського процесуального кодексу України заборонено відчужувати рухоме та нерухоме майно ЗАТ "Планета-Буд" відповідно до переліку в абзаці 2 резолютивної частини даної ухвали суду.

Приймаючи ухвалу про вжиття заходів забезпечення позову, суд апеляційної інстанції виходив з того, що АТ "Сбербанк" оскаржує в апеляційному порядку ухвалу місцевого суду від 03.04.2018, якою серед іншого вирішувалося питання про призначення ліквідатора у справі № 50/790-43/173 про банкрутство ЗАТ "Планета-Буд", який за наявності дійсної ухвали суду першої інстанції 04.07.2018 про зупинення провадження у справі №50/790-43/173 здійснює дії щодо швидкого та дешевого продажу активів боржника з метою отримання високоліквідного майна за найнижчою ціною, недопущення потенційних покупців до купівлі квартир окремими лотами за більш високою ціною, ніж продаж єдиним лотом.

Встановлені фактичні обставини вчинення ліквідатором дій щодо майна боржника суд апеляційної інстанції оцінив як такі, що свідчать про вжиття ліквідатором заходів щодо продажу майна боржника за умов зупинення ухвалою місцевого суду 04.07.2018 провадження у справі № 50/790-43/173 про банкрутство ЗАТ "Планета-Буд" та здійснення апеляційним судом провадження за апеляційною скаргою АТ "Сбербанк"

на ухвалу суду першої інстанції від 03.04.2018 про розгляд скарг кредиторів на дії попереднього ліквідатора боржника, дострокове припинення його повноважень та призначення діючого ліквідатора ЗАТ "Планета-Буд".

ОЦІНКА СУДУ

В силу статей 136, 137 ГПК України право здійснення забезпечення вимог кредитора у справі про банкрутство та вибору тих чи інших заходів належить господарському суду, який виходить із конкретних обставин справи та пропозицій заявника.

За доводами касаційної скарги вбачається, що ліквідатор ЗАТ "Планета-Буд" Гусар І.О. зауважив на тому, що апеляційним судом при прийнятті оскаржуваної ухвали про вжиття заходів забезпечення не враховано положень статті 38 Закону про банкрутство, що визначають наслідки визнання боржника банкрутом, зокрема заборону на накладення нових арештів чи інших обмежень щодо розпорядження майном банкрута, в тому числі на відчуження майна боржника з аукціону в процедурі його ліквідації.

Колегія суддів Верховного Суду зазначає, що встановлена абзацом 8 частини 1 статті 38 Закону про банкрутство заборона на накладення нових арештів або інших обмежень щодо розпорядження майном боржника, визнаного банкрутом, за колом осіб поширюється на суб'єктів, яким законодавством надано повноваження на накладення арештів (інших обмежень) на майно фізичних та юридичних осіб, зокрема, органи державної виконавчої служби, реєструючі та правоохоронні органи та їх посадових осіб (стаття 56 Закону України "Про виконавче провадження", частина 2 статті 27 Закону України "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень", статті 43, 44 Закону України "Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень", статті 171-173 Кримінального процесуального кодексу України).

Зазначена правова позиція узгоджується з правовими висновками Верховного Суду у складі Судової палати для розгляду справ про банкрутство Касаційного господарського суду, викладеними у постанові від 16.10.2018 у справі №Б-50/112-09.

Отже, господарський суд, який розглядає справу про банкрутство, не позбавлений процесуального права за клопотанням кредитора вжити заходів забезпечення його вимог у справі про банкрутство шляхом накладення заборони на відчуження майна боржника в ліквідаційній процедурі, виходячи із доводів кредитора та фактичних обставин справи, а також керуючись принципами законності, диспозитивності та пропорційності в силу статей 2, 14, 15 ГПК України та з урахуванням інтересів кредиторів і боржника у справі про банкрутство.

Такі процесуальні дії господарського суду, в тому числі на стадії апеляційного перегляду судового рішення, відповідають функції господарського суду, як учасника справи про банкрутство, щодо забезпечення справедливого балансу між кредиторами і боржником та контролю за правильністю і черговістю здійснення арбітражним керуючим дій у відповідній судовій процедурі банкрутства, в тому числі ліквідаційній процедурі.

Системний аналіз зазначених норм ГПК України та Закону про банкрутство дозволяє зробити висновок про те, що законом про банкрутство як спеціальним законом визначено особливі різновиди заходів на забезпечення вимог кредиторів боржника, які є учасниками провадження у справі, та надано право їх застосування як за клопотанням кредитора, так і за ініціативою суду. Разом з тим загальні принципи застосування забезпечувальних заходів (на будь-якій стадії розгляду справи, якщо їх незастосування може істотно ускладнити ефективний захист порушених прав кредитора як учасника провадження), дотримання доцільності, адекватності та співмірності застосованих заходів мають застосовуватися як загальні забезпечувальні норми відповідно до статті 136 ГПК України.

Аналізуючи мотивацію постановленої апеляційним судом ухвали від 23.09.2019 крізь призму статті 6 Конвенції та зазначеної практики ЄСПЛ, колегія суддів Судової палати для розгляду справ про банкрутство Касаційного господарського суду зазначає, що вжиття апеляційним судом заходів забезпечення у справі №50/790-43/173 про банкрутство ЗАТ "Планета-Буд" шляхом накладення заборони на відчуження заставного майна боржника арбітражним керуючим Гусаром І.О., призначеним ліквідатором у даній справі ухвалою місцевого суду від 03.04.2018, яка була предметом апеляційного оскарження за апеляційною скаргою АТ "Сбербанк", спрямоване на забезпечення збереження status quo до остаточного вирішення апеляційним судом питання щодо правомірності призначення ліквідатором арбітражного керуючого Гусара І.О. та є співмірним й адекватним заходом забезпечення вимог забезпеченого кредитора ПАТ "Укркомунбанк" щодо задоволення його кредиторських вимог до боржника за рахунок продажу заставного майна ЗАТ "Планета-Буд" ліквідатором за найвищою ціною.

З огляду на зазначене, Верховний Суд дійшов висновку про відмову у задоволенні касаційної скарги та залишення без змін ухвали Північного апеляційного господарського суду від 23.09.2019 у справі №50/790-43/173

Крім того, колегія суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС не вбачає за можливе дійти висновку про необхідність відступу від правової позиції ВС, викладеної в постанові від 13.03.2019 у справі №5016/1284/2012(5/45), про те що вжиття заходів забезпечення позову шляхом "заборони вчиняти певні дії щодо майна боржника" до винесення рішення за результатами апеляційного перегляду ухвали місцевого суду про розгляд скарги на дії ліквідатора призведе до порушення прав та охоронюваних законом інтересів кредиторів в контексті їх правомірних очікувань на задоволення майнових вимог до боржника за рахунок продажу майна банкрута в ліквідаційній процедурі. Такі висновки зроблено апеляційним судом за встановлення інших обставин справи.

Детальніше з текстом постанови судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 13.02.2020 у справі № 50/790-43/173 можна ознайомитись за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87838961>

З текстом окремої думки від 13.02.2020 у справі № 50/790-43/173 можна ознайомитись за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87868937>

10. Щодо застосування позовної давності до позовних вимог, заявлених в межах справи про банкрутство

Початок перебігу позовної давності за вимогами боржника/арбітражного керуючого у справах про банкрутство починається від дня, коли про порушене право або про особу, яка його порушила, довідався або міг довідатися боржник, а не арбітражний керуючий.

Норма частини третьої статті 19 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" не поширює свою дію на будь-які інші спори, стороною яких є боржник, що розглядаються у справах про банкрутство, і не пов'язані зі спором про грошові вимоги кредиторів та не застосовується при вирішенні цих спорів як передбачена законом відповідно до пункту 2 частини першої статті 263 ЦК України підстава для зупинення перебігу позовної давності у спірних правовідносинах

Судова палата для розгляду справ про банкрутство КГС ВС розглянула касаційну скаргу ОСОБА_1 на постанову Північного апеляційного господарського суду від 12.06.2019 за заявою Державного підприємства "Рубін" до Товарної біржі "Універсальна" та до ОСОБА_1 про визнання недійсним аукціону у справі за заявою Управління Пенсійного фонду України в місті Умані та Уманському районі Черкаської області до Державного підприємства "Рубін" про визнання банкрутом, і прийняла постанову, в якій зазначила наступне.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

У зв'язку зі значною кредиторською заборгованістю Боржника прийнято рішення про проведення досудової санації, якою передбачено продаж частини нерухомого майна підприємства. 12.11.2009 план санації Боржника затверджений тимчасово виконуючим обов'язки Міністра оборони України і погоджений з департаментом економічної та господарської діяльності Міністерства оборони України й кредиторами.

28.05.2010 на відкритих торгах, які були проведені Товарною біржею "Універсальна", продано майно Боржника, а саме виробничу будівлю (адміністративно-побутову будівлю) та ганок.

Ліквідатор боржника під час виконання своїх повноважень встановив, що в результаті досудової санації боржника шляхом продажу на аукціоні відчужено 21 об'єкт нерухомого майна. При цьому були реалізовані об'єкти нерухомості, які не зазначалися у плані досудової санації, у тому числі й об'єкт, придбаний ОСОБА_1. До того ж, відчуження відбулося без погодження Фонду державного майна України на внесення до проекту санації об'єкта, проданого на аукціоні, та надання дозволу на його відчуження.

Це стало підставою для звернення ліквідатора до суду із заявою про визнання продажу майна незаконним.

Окрім того, ліквідатор подав клопотання про поновлення строку для звернення із цією заявою та визнання поважними причин пропуску строку для звернення до суду за захистом прав і законних інтересів.

Апеляційний господарський суд задовольнив заяву ліквідатора – визнав недійсними результати аукціону. Водночас, визнаючи поважними причини пропуску позовної давності при зверненні арбітражного керуючого з позовом у цій справі, суд виходив з того, що ліквідатор дізнався про порушення порядку відчуження майна боржника в досудовій процедурі санації з моменту його призначення ліквідатором боржника у цій справі.

ОЦІНКА СУДУ

Щодо перебігу позовної давності, а саме визначення моменту початку перебігу позовної давності у спірних правовідносинах

Згідно з положеннями частини першої статті 261 ЦК України у визначенні початку перебігу строку позовної давності має значення не лише встановлення, коли саме особа, яка звертається за захистом свого порушеного права або охоронюваного законом інтересу, довідалася про порушення цього права або про особу, яка його порушила, а й коли ця особа об'єктивно могла дізнатися про порушення цього права або про особу, яка його порушила.

Суд зазначає, що у разі пред'явлення позову самою особою, право якої порушене, і в разі пред'явлення позову в інтересах цієї особи іншою уповноваженою на це особою початок перебігу позовної давності визначається з одного й того самого моменту – коли особа довідалася або могла довідатися про порушення її права або про особу, яка його порушила.

Отже, положення закону про початок перебігу позовної давності поширюється і на звернення арбітражного керуючого (ліквідатора) до суду із заявою про захист інтересів боржника.

Тому при визначенні початку перебігу позовної давності у спорі за вимогами боржника/арбітражного керуючого не допускається врахування як обставин (дати) порушення провадження у справі про банкрутство та дати призначення (заміни кандидатури) арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора), оскільки ні Закон про банкрутство (положення якого втратили чинність), ні чинний Кодекс України з процедур банкрутства не встановлюють спеціальних норм про позовну давність (у тому числі щодо звернення до суду арбітражного керуючого із заявою про визнання недійсними правочинів, укладених боржником). Отже, до цих правовідносин застосовуються загальні норми позовної давності.

У спірних правовідносинах суб'єктом прав є саме боржник, а не арбітражний керуючий (ліквідатор), а тому, визначаючи початок перебігу позовної давності у цій справі, слід враховувати, коли про порушене право дізнався або міг дізнатись боржник в особі уповноваженого органу.

Отже, при дослідженні питання пропуску позовної давності в спорі слід з'ясувати, коли про порушення своїх прав довідався або міг довідатися боржник в особі уповноваженого органу.

Правильність наведеної позиції стосовно правил перебігу позовної давності у справах про банкрутство також підтверджується, якщо звернутися до конструкції частини першої статті 261 ЦК України, в основу якої покладено принцип єдності (одинності) суб'єкта, чії права порушено.

Тож при тлумаченні вимог щодо початку перебігу позовної давності слід керуватися тим, що перебіг позовної давності починається від дня, коли про відповідні обставини, тобто про порушення права, дізналася або могла довідатися особа, що є носієм права, а не інша особа, у тому числі й та, якій за законом надано повноваження із захисту цього права. У справах про банкрутство цією особою є арбітражний керуючий, на якого за законом на підставі рішення суду покладаються обов'язки та надаються повноваження розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора.

Крім цього, і в разі пред'явлення у межах справи про банкрутство позову самою особою, право якої порушене (боржником), і у разі пред'явлення позову в інтересах цієї особи іншою уповноваженою на це особою, якою може бути арбітражний керуючий, перебіг позовної давності обчислюється з одного й того самого моменту – коли особа довідалася або могла довідатися про порушення її права або про особу, яка його порушила.

Щодо зупинення позовної давності на період дії мораторію

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 263 ЦК України перебіг позовної давності зупиняється у разі відстрочення виконання зобов'язання (мораторій) на підставах, встановлених законом.

Виняток з передбачених ЦК України правил перебігу позовної давності у спорах, стороною яких є боржник, що розглядаються у справах про банкрутство, становлять особливості перебігу позовної давності у спорах щодо вимог кредиторів, які визначені в частині третій статті 19 Закону про банкрутство, відповідно до якої протягом дії мораторію на задоволення вимог кредиторів, зокрема, зупиняється перебіг позовної давності на період дії мораторію.

Водночас наведене в пункті 2 частини першої статті 263 ЦК України правило щодо зупинення позовної давності не поширюється на вимоги та правовідносини, що не пов'язані з грошовими вимогами кредиторів у справі про банкрутство, а тому закріплене в частині третій статті 19 Закону про банкрутство правило щодо зупинення позовної давності не може застосовуватися як передбачена законом підстава у межах загального правила щодо зупинення позовної давності відповідно до пункту 2 частини першої статті 263 ЦК України, а саме до всіх інших правовідносин та спорів, що виникають у справі про банкрутство, і не пов'язані зі спором про грошові вимоги кредиторів.

Дійшовши цього висновку, колегія суддів вважає за необхідне відступити від протилежної правової позиції Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати для розгляду справ про банкрутство Касаційного господарського суду, викладеної в постановках від 26.04.2018 у справі № 38/5005/5752/2012 та від 22.08.2018 у справі № 04/01/5026/1089/2011 (пункт 29), відповідно до якої при вирішенні спорів про визнання недійсними правочинів з продажу майна боржника, з урахуванням норми пункту 2 частини першої статті 263 ЦК України, перебіг строку позовної давності зупиняється під час дії мораторію на задоволення вимог кредиторів – з моменту порушення справи про банкрутство.

Детальніше з текстом постанови судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС від 11.02.2020 у справі № 10/5026/995/2012 можна ознайомитись за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88017551>.

Огляд судової практики Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду. Рішення, внесені до ЄДРСР, за лютий 2020 року / упоряд. правове управління (II) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Київ, 2020. 28 стор.

Застереження: видання містить короткий огляд деяких судових рішень. У кожному з них викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

fb.com/supremecourt.ua

t.me/supremecourtua